

Nr 210.

Av herr **Zander**, om anslag till gäldande, helt eller delvis, av vissa till militärtjänstgöring inkallade personers utskylder och fattigvårdsavgifter.

De personliga offer, som de värnpliktiga under den långa tjänstgöring och de oavbrutna mobiliseringarna under de senare åren fått underkasta sig, äro givetvis stora och ställa många utav dem i en mycket prekär ställning.

I avseende å den politiska och kommunala rösträtten, komma verkningarna att gå mycket hårt ut över de mindre bemedlade. Den sammankoppling, som rösträtten har med skatternas erläggande m. m. gör, att stora grupper av eljest röstberättigade gå förlustiga sin rösträtt på grund av oförmåga, orsakad av sin värnpliktstjänst, att erlagga dem påförd skatt till stat och kommun, eller eljest på grund av att de häfta för understöd till fattigvårdssamhälle, som den värnpliktiges hustru eller minderåriga barn fått åtnjuta under det försörjaren varit till värnplikt eller krigstjänstgöring inkallad.

Skulle inte i år, då andrakammarval förekommer, åtgärder till avhjälpande av dessa beklagliga missförhållanden företagas, kommer fosterlandets sanna intresse att tillfogas en obotlig skada. Det förefaller mig vara ett statsintresse att förekomma detta.

Svårigheterna att finna en form, under vilken man kan nå detta syfte, äro givetvis mycket stora. Under föregående riksdag föreslog hr Lundgren i motionerna nr 136 och 137 sådan ändring av § 8 i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet och i § 16 mom. b och c riksdagsordningen, som skulle avhjälpa berörda missförhållande. De svårigheter, som utskottet ansåg föreligga för att på lagstiftningens väg nå syftet och som det anförde för sitt avslagsyrkande, äga nog sin riktig-

het. Därtill kommer, att en ändring i grundlagen inte kan ske, innan valen till andra kammaren förrättats.

En form varunder man utan lagändring skulle kunna bevara de värnpliktigas, på grund av angivna orsaker berövade rösträtt, vore, att riksdagen för ändamålet beviljade ett särskilt anslag som ställdes till Kungl. Maj:ts förfogande.

Denna form förefaller mig vara både lämplig och möjlig att beträda. Den är också på visst sätt analog med den av riksdagen och Kungl. Maj:t tidigare vidtagna åtgärden att till familj till värnpliktig, som fullgör honom enligt gällande författning åliggande värnpliktstjänstgöring i fredstid, som ock till värnpliktig, som är inkallad till tjänstgöring för rikets försvar, utbetala understöd.

Denna princip, att staten ikläder sig en del förpliktelser till familj och samhälle, som den i statens tjänst inkallade medborgaren ej förmår fylla, bör ju vara fullt riktig.

För en enskild motionär att ingå på närmare detaljer om huru understödet bör utgå har sina svårigheter. Jag vill dock som min mening framhålla, att anslaget bör omfatta understöd till sådan skattskyldig, som under åren 1914, 1915, 1916 och 1917 fullgjort honom enligt gällande författning åliggande värnpliktstjänstgöring i fredstid som ock inkallelse till tjänstgöring för rikets försvar, till täckande av dennes skatt till stat och kommun samt gäldande av understöd, vari han häftar till fattigvårdssamhälle för sig själv, hans hustru eller minderåriga barn och varav följer, att han förlorar sin politiska och kommunala rösträtt, om dessa avgifter ej gäldas och där oförmågan att själv fullgöra dessa förpliktelser är en följd utav eller står i sammanhang med ovan angivna tjänstgöring.

Jag anser också, att understödet bör kunna utgå med olika stor del av det belopp, som skall erläggas. I särskilt ömmande fall med hela beloppet, men eljest med en mindre del av detsamma, dock ej under hälften av det hela, i varje fall efter särskild prövning.

De närmare bestämmelserna, som utskottet anser lämpligt att riksdagen fastställer för anslagets utgående, får jag anhålla, att utskottet självt måtte föreslå.

På grund av det anförda får jag föreslå riksdagen

att anvisa ett förslagsanslag på 500,000 kronor
att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att an-

tingen utgå till statens och kommunernas uppbördsmyndigheter eller fattigvårdsstyrelser som ersättning för oguldna utskylder eller fattigvårdsavgifter av värnpliktiga eller till tjänstgöring för rikets försvar inkallade, vilka, efter verkställd undersökning, av denna orsak befunnits urståndsatta att erlægga dessa utskylder, eller, om detta ej kan bifallas, att det föreslagna anslaget måtte, efter grunder som Kungl. Maj:t torde fastställa, utgå som bidrag till gäldande av ovan nämnda skattskyldiges utskylder och avgifter, för bevarande av den värnpliktiges politiska och kommunala rösträtt.

Stockholm den 26 januari 1917.

Albert Zander.
